మహా భారతము

ఉద్యోగ పర్వము

చతుర్ధాశ్వాసము

“యుద్ధము అనివార్యమైనది. మనకు పదకొండక్షౌహిణుల సైన్యము ఉన్నది. దానిని సమర్ధవంతముగా నడిపించుటకు, భీష్ముని యుద్ధములో ఎదుర్కొనుటకు, తగిన వీరుడు మనకు సర్వసై న్యాధ్యక్షుడు గా ఉండవలెను. అటువండి వీరుడు ఎవరో నాకు తెలపండి .”అని ధర్మరాజు తమ్ములను అడిగాడు.

“అన్నయ్యా! అత్యధిక బాహుబలము కలవాడు, పుత్రులు, పౌత్రులు, సోదరులు కలవాడు అయిన మత్స్యదేశాధిపతి, విరాటుడు, మనకు తగిన సైన్యాధ్యక్షుడు.” అని సహదేవుడు అన్నాడు.

వెంటనే నకులుడు లేచి "అన్నయ్యా! ఎక్కువగా బలగము, ప్రతాపము, కీర్తి, బాహుబలము కలవాడు ద్రుపదమహారాజు. అతనే మనకు సైన్యాధ్యక్షుడు" అని అన్నాడు.

అర్జునుడు లేచి "అన్నయ్యా! కేవలము ద్రోణుని చంపుటకు అగ్నికుండము లోనుండి పుట్టినవాడు, ధనుర్బాణములతో జన్మించిన వాడు, అత్యధిక బాహుబలము పరాక్రమము కలవాడు, అయిన ధృ ష్టద్యుమ్నుడు మనకు తగిన సైన్యాధ్యక్షుడు. అతను తక్క భీష్ముని తట్టుకొని నిలబడగలవాడు వేరేలేడు. పైగా, అతని తమ్ముడు శిఖండి భయంకరమైన వీరుడు. భీష్ముని చంపడానికే పుట్టినవాడు. కాబట్టి ధృ ష్టద్యుమ్నుడే మనకు తగిన సైన్యాధ్యక్షుడు." అని పలికాడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు కృష్ణుని చూచి "కృష్ణా! నీవు సకలము తెలిసిన వాడవు. తగిన వాడిని నీవే నిర్ణయింపుము. మన ఏడు అక్షౌహిణుల సైన్యమునకు ఒక్కొక్క అక్షౌహిణికి తగిన నాయకుడిని కూడా నిర్ణయింపుము." అని వేడుకున్నాడు.

అప్పుడు కృష్ణుడు ధర్మజుని చూచి "ధర్మ నందనా! అర్జునుడు చెప్పినట్టు ధృష్టద్యుమ్నుడే మన ఏడు అక్షౌహిణుల సైన్యమునకు

సైన్యాధ్యక్షుడుగా తగినవాడు. అతనిని సర్వ సైన్యాధ్యక్షునిగా అభిషేకించుము. తరువాత, విడి విడిగా ఒక్కొక్క అక్షౌహిణికి, పాంచాలపతి ద్రుపదుడు, మత్స్యదేశాధిపతి విరటుడు, సాత్యకి, జరాసంధుని కుమారుడు సహదేవుడు, యాదవరాజు చేకితానుడు, శిశుపాలుని కుమారుడు ధృష్టకేతుడు, ద్రుపదమహారాజు కుమారుడు శిఖండి, వీరిని ఒక్కొక్క అక్షౌహిణికి అధిపతిగా నియమించుము. ఇంక నీ తమ్ములతో కలిసి యుద్ధమునకు బయలు దేరుము." అని పలికాడు కృష్ణుడు.

(అక్షౌహిణి అనగా 21,870 రథములు, అదే సంఖ్యలో ఏనుగులు, 65,610 గుర్రములు, 1,09,350 కాల్బలము, కూడినది).

కృష్ణుని మాటలు శిరసావహించాడు ధర్మరాజు. మరునాడు నిండు కొలువులో యుద్ధప్రకటన చేసాడు. ధృష్టద్యుమ్నుని సర్వసైన్యాధ్యక్షునిగా, పైన చెప్పినవారిని ఏడు అక్షౌహిణులకు అధిపతులుగా నియమించాడు. యుద్ధభేరులు మ్రోగించమని ఆజ్ఞాపించాడు. ద్రౌపది వద్దకు వెళ్లి పాండవులు అందరూ ఆమెదగ్గర వీడ్కోలు తీసుకున్నారు. బ్రాహ్మణులను అర్చించి వారి దీవెనలు అందుకున్నారు. కృష్ణుడు రథం ఎక్కి సారథి స్థానంలో కూర్చున్నాడు.

గాండీవము, అక్షయ తూణీరము లతో అర్జునుడు రథం ఎక్కాడు. కపిధ్వజము అర్జునుని రథము మీద ఎగురుతూ ఉంది. కృష్ణుడు దేవదత్తము, అర్జునుడు పాంచజన్యము అను శంఖములను పూరించారు. కురుక్షేత్రమునకు సమస్త సైన్యముతో ఒక పెళ్లికి వెళుతున్నట్లు ప్రయాణమయ్యారు.

ధృష్టద్యుమ్నుడు ధర్మరాజుకు నమస్కరించి సర్వసైన్యాధ్యక్షుడు గా ముందు సాగాడు. అతని వెంట ధర్మరాజు, అతని తమ్ములు, యుద్ధము నకు వచ్చిన రాజులు నడిచారు. వారి వెంట సమస్త సైన్యము, భటులు, పరిచారకులు నడిచారు. వారందరూ కురుక్షేత్రము సమీపించారు. హిరణ్వతి నదీ తీరాన ఒక చదునైన ప్రదేశంలో అందరూ విడిది చేసారు.

వేగుల వారివలన పాండవ సైన్యము కురుక్షేత్రము దగ్గర విడిది చేసారని తెలుసుకున్నాడు సుయోధనుడు. కాని ఏమీ తెలియని వాడివలె ఉన్నాడు. కురుసభలో అందరిని చూచి సుయోధనుడు “కృష్ణుడు తనకు అనుకూలముగా మనము ప్రవర్తించలేదని, మనమీద కోపంతో పాండవులకు మనమీద ఏమేమో చెప్తాడు. ఆ మాటలు విని మనమీద కోపంతో ఉన్న పాండవులు మన మీదికి దండెత్తి వస్తారు. యుద్ధం తప్పదు. కాబట్టి మనము కూడా యుద్ధము ప్రకటిద్దాము. మన

సేనలతో కురుక్షేత్రములో విడిది చేద్దాము.” అని పలికి దుశ్శాసనుని చూచి నీవు, కర్ణుడు, శకుని యుద్ధమునకు తగిన ఏర్పాట్లు చేయండి అని ఆజ్ఞాపించాడు. సుయోధనుని ఆజ్ఞప్రకారము యుద్ధము ప్రకటించారు.

మరునాడు సుయోధనుడు నిండుకొలువులో కూర్చుని ఉన్నాడు. ద్రోణాచార్యుని, కర్ణుని, అశ్వత్థామను, బాహ్లికుని, శల్యుని, కృపాచార్యుని, భూరిశ్రవుని, శకునిని, కృతవర్మను, కాంభోజరాజును, సైంధవుని తన పదకొండు అక్షౌహిణుల సైన్యమునకు అధినాయకులుగా నియమించాడు. వారిని సైన్యాధ్యక్షులుగా అభిషేకించాడు. అక్షౌహిణీ నాయకులతో కలసి సుయోధనుడు భీష్ముని వద్దకు వెళ్లాడు.

“ పితామహా! వీరంరూ మనకు పదకొండు అక్షౌహిణులకు అధిపతులు. వీరందరూ వివిధ దేశములకు చెందిన వారు. వీరిని ఒక తాటి మీద నడిపించవలసిన భారం మీమీద ఉన్నది. కాబట్టి మీరు మన సమస్త సైన్యమునకు ఆధిపత్యము వహించాలి. ” అని ప్రార్థించాడు.

“ సుయోధనా! నాకు మీరు, పాండు కుమారులు, సమానులే. నేను మీ వద్ద ఉన్నాను. కాబట్టి యుద్ధంలో మీ పక్షం వహిస్తాను. నేను

సర్వసైన్యాధిపత్యము వహిస్తాను. నన్ను ఎదుర్కొనగలవాడు ఒక్క అర్జునుడు తప్ప వేరే వాడు ఈభూమి మీదలేడు. నేను శత్రువుల నందరినీ సంహరిస్తాను. కాని పాండుకుమారులను చంపడానికి నా చేతులాడవు. వారు కూడా నా మీద యుద్ధానికి రారు. కానిమ్ము. అప్పటికి ఏది జరగాలో అది జరుగుతుంది. కాని, ముందు నన్ను యుద్ధం చెయ్య మంటావా? లేక కర్ణుని యుద్ధం చెయ్యమంటావా? ఏదో ఒకటి తేల్చి చెప్పు. అది తెలితే గాని నేను సకల సేనాధిపత్యము వహించను." అని పలికాడు భీష్ముడు.

అప్పుడు కర్ణుడు సుయోధనునితో ఇప్పుడు "ఈ విషయం ప్రస్తావించడం ఎందుకు. ఎప్పుడు భీష్ముడు యుద్ధంలో పడిపోతాడో అప్పుడు నేను యుద్ధానికి వస్తాను అని ముందే చెప్పాను కదా! అని అన్నాడు కర్ణుడు.

"సుయోధనా అటులనే జరుగుతుంది లే" అని సేనా నాయ కత్వానికి సమ్మతించాడు భీష్ముడు.

ద్రోణాచార్యులు, కృపాచార్యులు, తదితర పెద్దల అనుమతితో సుయోధనుడు భీష్ముని సర్వసైన్యాధ్యక్షునిగా అభిషేకించాడు. తాను

ఒక్కొక్క అక్షౌహిణి కి అధిపతులుగా చేసిన వారిని భీష్మునికి పరిచయం చేసాడు. సుయోధనుడు తల్లిదండ్రుల వద్ద సెలవు తీసుకొని యుద్ధానికి బయలుదేరాడు. తన సైన్యాలతో కురుక్షేత్రం చేరుకున్నాడు ఒక రమణీయమైన ప్రదేశంలో విడిది చేసాడు.

ఆ ప్రకారము కురు పాండవుల సైన్యములు కురుక్షేత్రము చేరుకున్నారు. చెరి ఒక పక్క విడిది చేసారు.

ఈ విషయము లన్ని విన్న బలరాములు చాలా దుఃఖించాడు. వెంటనే బయలుదేరి ధర్మరాజు వద్దకు వచ్చాడు. ధర్మరాజు, అతని తమ్ములు, కృష్ణుడు బలరాముని సాదరంగా ఆహ్వానించారు.

“ కౌరవ పాండవులు అత్యంత క్రూరులై తమ బంధువులకు, ఈ భూమిలో ఉన్న రాజులకు చేటు కలిగేట్టు యుద్ధం చెయ్యడానికి సమకట్టారు. ఇది మీకు తగునా! యుద్ధం నాకు సమ్మతం కాదు. నేను కృష్ణునితో ఇరుపక్షములకు సంధి కుదర్చమని ఎంతో చెప్పాను. కాని అతను అలా చెయ్యలేదు. యుద్ధం సమకూర్చాడు. అసలు మాట్లాడటమే తెలియని మూర్ఖులకు మంచి మాటలతో చెప్పి ఒప్పించాలి గాని, వారితో కోపంగా మాట్లాడటం, సంధి చెడగొట్టడం ఏమి పని! కృష్ణునికి కౌరవ

పాండవులు సమానమే కదా! కాని అతనికి అర్జునుడు అంటే అభిమానం ఎక్కువ. అందుకే పాండవులను ఒక చోట నిలువ నీయ కండా, వెంటవేసుకొని తిప్పుతుంటాడు.

అయినా పాండవులకు జయము, కౌరవులకు అపజయము తథ్యము. కాని నేను ఈ యుద్ధం చూడలేను. భీముని, సుయోధనునికి గదాయుద్ధం నేర్పాను. వారి ఒకరితో ఒకరు కొట్టుకుంటుంటే ఎలా చూడ గలను. కాబట్టి నేను సరస్వతీ నదీతీరానికి వెళుతున్నాను. మీతో చెప్పి పోదామని వచ్చాను." అని పలికాడు బలరాముడు. కృష్ణుడు, ధర్మనందనుడు సాగనంపగా తీర్థయాత్రలకు వెళ్లాడు బలరాముడు.

తరువాత శ్రీకృష్ణుని భార్య రుక్మిణికి సోదరుడు, కుండిన నగరాధినేత, రుక్మి అనే పేరు కలవాడు ధర్మరాజు వద్దకు వచ్చాడు. అతను అర్జునుని చూచి "అర్జునా! యుద్ధంచెయ్యడానికి నీకు భయంగా ఉంటేచెప్పు. నేను యుద్ధంలోకి దూకుతాను. నాకు ఎదురు నిలిచేవాడు ఈ భూమండలంలో ఎవ్వరూ లేరు." అని ప్రగల్బాలు పలికాడు.

అది విని అర్జునుడు నవ్వి "రుక్మీ! నేను గంధర్వులతో యుద్ధం చేయునపుడు, గోగ్రహణ సమయంలో యుద్ధం చేయునపుడు తమరు

ఎక్కడ ఉన్నారు. నాకు నీ సాయం అవసరం లేదు. నీసాయం ఎవరికి కావలెనో వారికి తోడ్పడుము. ప్రస్తుతము నాకు కృష్ణుడు సాయంగా ఉన్నాడు. నాకు ఎలాంటి భయము లేదు. నాకు యుద్ధం అంటే భయం అని నేను పిలిచినప్పుడు గదా నువ్వు రావలసినది. నాకు అంత భయం కలిగినపుడు నన్ను కాపాడటానికి వీరందరూ ఉన్నారు. నీ సాయం అవసరం లేదు." అని అన్నాడు.

చేసేది లేక రుక్మి సుయోధనుని వద్దకు పోయి యధాప్రకారము ప్రగల్భాలు పలికాడు. సుయోధనుడు కూడా నాకు నీ సాయం అక్కరలేదు పొమ్మన్నాడు. రెంటికి చెడ్డ రేవడ మాదిరి రుక్మి కుండిన నగరం చేరుకున్నాడు. ఆ ప్రకారంగా బల రాముడు, రుక్మి తప్ప మిగిలిన రాజులందరూ కురు పాండవ యుద్ధంలో పాల్గొన్నారు.

ఆ సమయంలో ఒక రోజు రాత్రి ధృతరాష్ట్రుడు సంజయుని తన నివాసమునకు పిలిపించుకున్నాడు. "సంజయా! ఏది జరగాలో అది జరుగుతుంది మన చేతిలో ఏమీ లేదు కదా! రాజులకు యుద్ధములో చావడం మేలేకదా! అది సరే, పాండవులు కౌరవులు కురుక్షేత్రములో తమ తమ సైన్యములతో సహా విడిసి ఉన్నారు కదా. అక్కడ ఏమి జరుగుతుందో నాకు చెప్పు. " అని అడిగాడు. దానికి సంజయుడు

మహారాజా! నీ కుమారుడు సుయోధనుడు, తన అనుయాయులు దుశ్శాసనుడు, కర్ణుడు, శకుని తో ఆలోచించి, శకుని కుమారుడైన ఉలూకుని ధర్మరాజు వద్దకు రాయబారం పంపాడు. ధర్మరాజు సభ చేసి ఉండగా, శ్రీకృష్ణుడు, పాండుకుమారులు, ద్రుపదుడు, విరాటుడు వింటూ ఉండగా చెప్పమని కొన్ని మాటలు చెప్పి పంపాడు. ఉలూకుడు వెంటనే ధర్మరాజు వద్దకు వెళ్లాడు.

" ధర్మరాజా! సుయోధనుడు నాకు కొన్ని మాటలు చెప్పి అవి మీ అందరికి వినిపించమని చెప్పి పంపాడు. నా మీద కోపం తెచ్చుకోకుండా వాటిని సావధానంగావినండి".అని అన్నాడు.

దానికి ధర్మరాజు "ఉలూకా! నీవు నిర్భయంగా ఆ బుద్ధిమంతుడు చెప్పమన్న తులువ మాటలు అన్ని వినిపించు." అని అన్నాడు. ఉలూకుడు ఈ విధంగా పలికాడు.

"యుద్ధం చెయ్యడానికి ఎంతో కాలం ఆలోచించి యుద్ధానికి వచ్చావు. సంజయునితో మీరు చాలా ఎక్కువగా ఎన్నో మాటలు మాట్లాడారు. మేము ద్రౌపదికి చేసిన అవమానమునకు, మీ రాజ్యము పోగొట్టుకున్నందుకు కోపించి. నీ వారినందరిని మోహరించుకొని నా

మీదికి యుద్ధానికి వచ్చావు. ఇంక నీవు తప్పించుకోలేవు. మీరందరూ భీష్మ, ద్రోణుల బాణముల రుచి చూస్తారు. వారి బారిన పడి మీ అర్జునుడు బతుక గలడా!   మీకు కృష్ణుడు ఉన్నాడుగా. అతని వలననే అన్ని చక్కపెట్టుకోండి. భీముడు దుశ్శాసనుడి గుండెలు చీల్చి రక్తం తాగుతాను అన్నాడు కదా! రమ్మను. ఆలస్యం ఎందుకు. ఎలా తాగుతాడో చూస్తాను. భీమసేనా! నీవు నూతిలో కప్పలాంటి వాడివి. ఎదుటివారి బలం నీకు తెలియదు. యుద్ధంలో మా చేత చావు దెబ్బలు తినకుండా తప్పించుకోలేవు. అర్జునా! తాటి చెట్టంత పొడువు ఉన్న విల్లు ఒకటి నీకు ఉన్నదని, కృష్ణుడు నీ పక్క ఉన్నాడని మాకు బాగా తెలుసు. వీటికి భయపడి మేము రాజ్యం పంచి ఇవ్వడం కుదరదు. అదిసరే! దుశ్శాసనుడు మీ భార్య ద్రౌపదిని నిండు సభకు ఈడ్చుకొని వస్తుంటే భీముడి గద, అర్జునుడు గాండీవము ఎక్కడకు పోయాయి. ఆ రోజు జరిగిన అవమానాలు అప్పుడే మరిచి పోయారా! ఎందుకు బీరాలు పలుకుతారు? వంటల వాడిగా భీముడు, పేడి రూపంలో అర్జునుడు, సిగ్గు లేకుండా బతికి, ఇంకా రాజ్యం మీద ఆశతో యుద్ధానికి వచ్చారా! ఇది శూరుల లక్షణమా! మీ బాహుబలమా! నీవే చెప్పాలి. మీ కృష్ణుడు ఎన్ని మాయలు, ఇంద్రజాలములు చేసినప్పటికి, నీవు ఎన్ని ప్రగల్భములు పలికినప్పటికీ, యాభై వేల మంది భీములు, అర్జునులు వచ్చినప్పటికి,

మేము మీతో యుద్ధం చేస్తామే కాని, రాజ్యం మాత్రం పంచి ఇవ్వము. అది తెలుసుకోండి. ” అని పలికాడు ఉలూకుడు.

ఈ మాటలు విన్న భీమార్జునులు, నకుల సహదేవుడు కోపంతో ఊగి పోయారు. అది చూచి కృష్ణుడు చిరునవ్వుతో వారిని వారించాడు. ఉలూకుని దగ్గరకు వెళ్లి

“ఉలూకా! నీవు కూడా సుయోధనుని వద్దకు వెళ్లి అందరూ వింటూ ఉండగా నేను చెప్పినట్టు ఈ విధంగా చెప్పుము. సుయోధనా! రేపే యుద్ధం. వీరుడవైతే యుద్ధం చేసి మరణించు. నా సారథ్యంలో నడుస్తున్న అర్జునుని రథం నువ్వు ఎక్కడకుపోతే అక్కడకు నిన్ను వెంబడిస్తుంది. నువ్వు చూస్తూ ఉండగా భీముడు నీ తమ్ముడు దుశ్శాసనుని గుండెలు చీల్చి రక్తం తాగుతాడు. నీ పక్కన ఎంతోమంది వీరులు ఉన్నారని బీరాలుపలుకుతున్నావు. వారి పరాక్రమములు రేపు యుద్ధంలో చూస్తాము కదా! సుయోధనా నీవు పరుల పరాక్రమం నమ్ము కొని యుద్ధానికి దిగావు. వృద్ధుడైన భీష్ముని అనవసరంగా యుద్ధం లోకి దింపావు. అతనిని చంపాలని అనుకుంటున్నావు. కేవలం భీష్ముడు ఉన్నంత మాత్రాన యుద్ధంలో గెలుస్తారా! భీష్ముని చాటున ప్రాణాలు కాపాడుకోవాలని చూస్తున్నావు నువ్వు. కాని మొదట భీష్ముడినే మొదటి

ముద్దగా మింగుతాము. తరువాత ద్రోణుడు, తరువాత కర్ణుడు బలి అవుతారు. అప్పటికి గాని సుయోధనుని ఆశ చావదు. సుయోధనుడు తన తమ్ముల, తన కుమారుల మరణములు చూచి, తాను భీముని గదాఘాతంతో నేలమీద పొర్లుతున్నప్పుడు అయినా తాను చేసిన దుష్కృత్యములు తలుచుకుంటాడా! కాబట్టి నీవు వెంటనే వెళ్ళి మీ సుయోధనుని యుద్ధానికి సిద్ధం కమ్మను." అని పలికాడు కృష్ణుడు.

దర్మరాజు ఉలూకునికి తాంబూలము, ఆభరణాలు ఇచ్చి సత్కరించి పంపాడు. ఉలూకుడు వెంటనే సుయోధనుని వద్దకు పోయి జరిగినది అంతా వివరించాడు. కురు పాండువులు మరునాడు యుద్ధం ప్రకటించారు." అని సంజయుడు ధృతరాష్ట్రునితో చెప్పాడు.

"సంజయా! శ్రీ కృష్ణుని సహాయం కలిగిన అర్జునుని జయించడం భీష్మునికి సాధ్యం అవుతుందంటావా! ఉలూకుడు చెప్పిన మాటలు విని కురు సభలో ఎవరెవరు ఏమన్నారో చెప్పవా! " అని అడిగాడు. దానికి సంజయుడు ఇలా అన్నాడు.

" మహారాజా! ఉలూకుని మాటలు విన్న భీష్ముడు "సుయోధనా! నేను ఉండగా నీకు భయం ఎందుకు నేను సేనలను స్వయంగా పర్యవేక్షిస్తాను. నీకు జయం చేకూరుస్తాను." అని అన్నాడు.

దానికి సుయోధనుడు "తాతా! మీరు, మా గురువు ద్రోణుడు, ఉండగా నాకు భయం ఎందుకు! నేను గంధర్వ, కిన్నర, దానవులకు భయపడలేదు. ఈ అల్పులు పాండవులకు భయపడతానా! *చిటికలో వారి మదం అణుస్తాను. పితామహా! మనవారిలోనూ ఎదుటి వారిలోనూ ఉన్న వీరుల గురిం* తెలియచేయండి. " అని అడిగాడు సుయోధనుడు.

"సుయోధనా! నీవు అతిరధుడవు. నీ తమ్ములు సమరధులు. ఇంక నా గురించి నీకు తెలిసిందే. కృతవర్మ అతి రధుడు. శల్యుడు అతి రధుడు. భూరిశ్రవుడు అతి రధుడు. సైంధవుడు మహా రధుడు. కాంభోజరాజు సుధక్షిణుడు సమరధుడు. మహిష్మతి అధిపతి నీలుడు అర్ధరధుడు. అవంతీ దేశాధీశులు విందానువిందులు అర్ధరధులు. త్రిగర్తాధిపతులు ఐదుగురు మహారధులు. నీ కుమారుడు లక్ష్మణ కుమారుడు సమరధుడు. బృహద్బలుడు సమరధుడు. దండధారుడు అర్ధరధుడు. కృపాచార్యులు అతిరధులలో శ్రేష్ఠుడు. శకుని సమరధుడు. . అశ్వత్థామ అర్జునుడితో సమంగాయుద్ధం చేస్తాడు. అతనిని

బ్రాహ్మణుడు అని చెప్పతగదు. ద్రోణాచార్యుడు అతిరథులలో శ్రేష్ఠుడు. బాహ్లీకుడు, అతని కుమారుడు సోమదత్తుడు అతి రథులు. అలంబసుడు సమరథుడు. భగదత్తుడు సమరథుడు. గాంధార రాజు వృక్షుడు, అచలుడు, సమరథులు. కర్ణుడు అర్ధరథుడు. ఎందుకంటే అతను జన్మసిద్ధముగా లభించిన కవచకుండలములను కోల్పోయాడు. అందువల్ల శక్తిహీనుడు. పరశురాముని శాపం వలన అతని శక్తి నాశనం అయింది. అందువల్ల అతడు యుద్ధములో అర్జునుని గెలువ లేడు." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

" ప్రగల్భములు పలకడంలో ఇతడు అందరికంటే ముందు ఉంటాడు.కాని పిరికి తనంతో పారి పోవడానికి వెనుకాడడు. ఎప్పుడు పరాకుగా ఉంటాడు. అందు వల్ల భీష్ముడు చెప్పినట్టు కర్ణుడు అర్ధ రథుడు" అని అన్నాడు ద్రోణుడు. భీష్మ,ద్రోణుల మాటలు విన్న కర్ణుని మొహం ఎర్రగా అయింది.

"పితామహా! నా మీది ద్వేషంతో ఇలా పలకడం తగునా! ఈ ప్రకారం నన్ను తక్కువ చేసి మాట్లాడటం వలన మీకు ఏమి ఒరిగింది. గాంగేయా! నన్ను గురించి కొలువు లో కూడా చాలా చెడ్డగా మాట్లాడావు. సుయోధనుని మొహం చూచి ఊరుకుంటున్నాను. నా దృష్టిలో నీవు

కూడా అర్ధ రథుడివే. ” అని పలికి కర్ణుడు అక్కడ ఉన్న అందరిని చూచి "ఇతనిని మనము హితుడని నమ్మవచ్చునా! కార్యసాధన మార్గము ఇదేనా! అందరి రాజులను అతను ఎక్కువ ఇతను తక్కువ అని మాట్లాడుతున్నాడు. ఇలాంటి వారలను చూచి మనము ఏమనగలము." అని సుయోధనుని చూచి "మిత్రమా! కార్యము చెడిపోయింది. నీ సముఖంలో భీష్ముడు ఇలా మాట్లాడటం బాగాలేదు. ఎలా ఓర్చుకోవాలి. అయినా ఈభీష్ముని బలం ఏపాటిది? ఇతనిని మనం విడిచి పెడితే మాత్రం వచ్చిన నష్టం ఏమి? ఇతను పాండవ పక్షపాతి. మనసు పెట్టి యుద్ధం చేయడు. ఇతనిని వదిలించుకుంటేనే మన పక్షాన ఉన్న రాజులకు మనసు కుదుటపడుతుంది. వయసులో పెద్ద వాడు అని అతనిని గౌరవించండి. కాని అతని మాటలను స్వీకరించకండి. అసలు ఇతను సైన్యాధ్యక్షుడు గా ఉంటే మన పక్షాన ఉన్న రాజులు ఎలా యుద్ధం చేస్తారు. కాబట్టి ఇతను రణరంగంలో ఉంటే యుద్ధం చేయడానికి నేను అంగీకరించను." అని అన్నాడు కర్ణుడు.

ఆ మాటలు విన్న భీష్ముడు కర్ణుని చూచి "కర్ణా! ఏమన్నావు! నేను ముదుసలినా! నా అస్త్ర శస్త్ర బలము ఏ పాటితో నీ గురువు పరశురాముని అడిగి తెలుసుకో! యుద్ధంలో నన్ను ఎదిరించిన వారు ఏ గతిపట్టారో ఈ జగత్తుకు తెలుసు. నా ముసలితనము, నీ పడుచు తనము అర్జునుడు

చూస్తాడులే! సూతనందనా! నీ వలన నా గురించి నేను చెప్పుకోవలసి వచ్చినది. అసలు కార్యాలోచనకు నీవు కౌరవులకు లభించడం వలననే ఇన్ని అనర్ధములు కలిగినవి. ఈ అనర్థాలు తొలిగించడానికి మా శక్తిచాలదు. నీవు మహా వీరుడవైతే యుద్ధములో నీ ప్రతాపము చూపించు. యుద్ధం చేయడానికి భయపడి నా మీద నెపం బెట్టి ప్రస్తుతానికి యుద్ధం చెయ్యకుండాతప్పించుకున్నా, తరువాత నైనా తప్పించుకోలేవు. క్రమ క్రమంగా అర్జునుని చేతిలో అతిరధ మహారధులందరూ కూలిన పిమ్మట నీవు యుద్ధము చేయక తప్పదు. అప్పటికి చావగా మిగిలి ఉన్న సైన్యముతో నీ యుద్ధ పటిమ సుయోధనుడు తెలుసుకుంటాడు లే! సూతనందనా! ఈ సుయోధనుడు నా మీద ఈ యుద్ధ భారము మోపాడు. నన్ను నమ్ముకున్నాడు. అందుకని నీ మాటలు ఇంతవరకు సహించాను. అందుకని బతికిపోయావు. ఇంక ఊరుకుండుము." అని పలికిన గాంగేయుని వైపు చూచి సుయోధనుడు ఇలా అన్నాడు.

" పితమహా! ఈ సమయంలో మీరు కోపించవచ్చునా! నా మొహం చూచి, ముందు ఉన్న కార్యభారమును చూచి, సహించండి. " అని గాంగేయుని శాంత పరచి కర్ణుని చూచి "కర్ణా! నీవు, పితామహుడు ఒకటై ఈకార్యభారమును నడిపించవలెను కాని ఇలా వాదులాడు

కోవడం ఎందుకు!" అని కర్ణుని శాంత పరచి, భీష్ముని చూచి "పితామహా! పాండవుల పక్షములో ఉన్న వీరుల గురించి చెప్పండి." అని అడిగాడు.

అప్పుడు భీష్ముడు "సుయోధనా! నేను పాండవుల పక్షంలో ఉన్న వారిని గురించి చెబితే కర్ణుని మనసు నొచ్చుకుంటుంది. నీకు ఎలా ఉంటుందో నాకు తెలియదు. మధ్యలో నాకు ఎందుకు చెప్పు. పాండవ వీరుల గురించి మాట్లాడక పోవడం మంచిది." అని అన్నాడు. కాని సుయోధనుడు ఊరుకోలేదు. పదే పదే చెప్పమని అడిగాడు. తప్పని పరిస్థితులలో భీష్ముడు ఇలా అన్నాడు.

"ధర్మరాజు అతి రథుడు. భీముడు అతి రథులలో శ్రేష్ఠుడు. మహాబల సంపన్నుడు. నకుల సహదేవులు సమరథులు. అర్జునుడు ఇలాండి వాడు అని చెప్ప నా వశం కాదు. అంతటి పరాక్రమ వంతుడు ఈ భూమిలో లేడు. ఇంక పుట్టబోడు. అతనికి కృష్ణుడు తోడయ్యాడు. ఇంక ఏమి చెప్పాలి! అతను ఒక్కడే తన సేనలను రక్షించుకుంటూ శత్రు సేనలను నిర్మూలించగలడు.

ఇంక ఉపపాండవులు (ద్రౌపది వలన పాండవులకుపుట్టిన వారు) ఐదుగురు మహారథులు. వారితో సమానమైన వాడు ఉత్తరుడు. ఇంక అభిమన్యుడు అతిరథులలో శ్రేష్ఠుడు. కృష్ణార్జునులకు సాటి అయినవాడు. యుద్ధ నైపుణ్యం తెలిసినవాడు. సాత్యకి అతిరథుడు. ద్రుపదుడు, మత్స్యవిభుడు విరాటుడు మహారథులు, పాండవులకు బంధువులు. శిఖండి మహారథుడు. అతని తమ్ముడు ధృష్టద్యుమ్నుడు అతి రథుడు. దృష్టద్యుమ్నుని కుమారుడు ధృతవర్మ్మడు అర్ధరథుడు. ఉత్తమౌజుడు, యుధామన్యుడు, క్షత్రదేవుడు, జయంతుడు, అమితౌజుడు, విరాటుడు, సత్యజితుడు ఈ ఏడుగురు మహారథులు. కేకయ దేశాధీశులు ఐదుగురు అన్నదమ్ములు మహా రథులు. కాశీశుడు, నీలుడు, సూర్యదత్తుడు, మదిరాక్షుడు, శంఖుడు, మహారథులు. చిత్రాయుధుడు, చేకితానుడు, చంద్రదత్తుడు, వ్యాఘ్రదత్తుడు మహారథులు. సేనాబిందుడు, పాండ్యరాజు అతి రథులు. కాశ్యుడు సమరథుడు. కుంతిభోజుడు అతిరథుడు. భీముని కుమారుడు ఘటోత్కచుడు అతిరథుడు. రాక్షసనాయకుడు. నాకు గుర్తు ఉన్నంతవరకూ వీరు పాండవపక్షంలో అతిరథ మహారథులు. వీరంతా ఎంత బలవంతులైనా నేను చంపగలను. కాని శిఖండిని మాత్రం నేను చంపలేను." అని అన్నాడు భీష్ముడు.

" పితామహా! అదేమిటి మీరు శిఖండిని ఎందుకు చంపలేరు అతను మీకన్నా బలవంతుడా. " అని అడిగాడు.

"నేను శిఖండిని చంపక పోవడానికి బలమైన కారణం ఉంది. చెపుతాను" అని భీష్ముడు ఈ విధంగా వివరించాడు.

" నేను రాజ్యాధి కారము వహించననీ, వివాహము చేసుకోననీ మా తండ్రి వివాహ సమయమున ప్రతిజ్ఞ చేసాను. నా తండ్రి మరణానంతరము నా తమ్ముడు చిత్రాంగదుడికి రాజ్యాభిషేకము చేసాను. చిత్రాంగదుడు మహావీరుడు. దుడుకుస్వభావము కలవాడు. గంధర్వులతో తలపడ్డాడు. *గంధర్వరాజు చిత్రాంగదుడిని సంహరించాడు. ఆసయమంలో శంతనుని రెండవ కుమారుడు* విచిత్రవీర్యుని రాజ్యాభిషిక్తుని చేసాను. విచిత్రవీర్యునికి యౌవనం రాగానే వివాహప్రయత్నాలు ప్రారంభించాను. ఆసమయంలో కాశీరాజు తన ముగ్గురు కుమార్తెలకు స్వయంవరం ప్రకటించాడు. నేను ఆ స్వయంవరానికి ఒంటరిగా వెళ్లాను . కాశీరాజు పెద్ద కూతురు అంబ అప్పటికే సాళ్వుడు అనే రాజుకు మనసిచ్చింది. ఆ విషయం కాశీరాజుకు తెలియదు. అందుకే స్వయంవరం చాటించాడు. కాని మరొక విధంగా జరిగింది. నేను కాశీరాజు కుమార్తెలు అయిన ఆ ముగ్గురు కన్యలను

అనగా అంబ, అంబిక, అంబాలిక అనే కన్యలను పట్టి నా రథం మీద పెట్టుకొని బలవంతంగా హస్తినాపురానికి తీసుకొని వచ్చాను. ఆ ముగ్గురిని తన తమ్ముడు విచిత్ర వీర్యుని వివాహం చేసుకోమన్నాను. అప్పుడు అంబ నా తో ఇలా అన్నది. "నాకు మొదటి నుండి సాళ్వుని మీద తలంపు ఉన్నది. అతనిని నేను ప్రేమించాను. అతడు కూడా నన్ను ప్రేమించాడు. నీవు ధర్మాత్ముడవు. మనసులేని మనువు చేయ తగదు. నన్ను అతని వద్దకు పంపండి. " అని ప్రార్థించింది. నాతప్పు నేను తెలుసుకున్నాను . వెంటనే సాదరంగా సగౌరవంగా అంబను సాళ్వుని వద్దకుపంపాను. కాని సాళ్వుడు అంబను వివాహం చేసుకోడానికి నిరాకరించాడు.

"నిన్ను భీష్ముడు బలవంతంగా తీసుకొని పోయాడు. నీకు ఇంకా కన్యాత్వము ఉంది అని నేను ఎలా నమ్మగలను. కాబట్టి నిన్ను భార్యగా స్వీకరించలేను." అని చెప్పాడు.

"అదేంటి అలా అంటారు. భీష్ముడు నన్ను బలాత్కారంగా తీసుకొని వెళ్లలేదు. తన తమ్ముని వివాహ నిమిత్తం తీసుకొని వెళ్లాడు. నేను నిన్ను ప్రేమించిన సంగతి చెప్పగానే నన్ను సాదరంగా ఇక్కడకు పంపాడు. ఇందులో నన్ను అనుమానించవలసిన పనిలేదు. పైగా మనం

పరస్పరం ప్రేమించుకోడం మా తండ్రి గారికి తెలియదు. అందుకని స్వయంవరం చాటించాడు. అందువల్ల ఈ అనర్థం జరిగింది. ఇందులో నా దోషం లేదు. భీష్ముడు కూడా అంబికను, అంబాలికను మాత్రమే తన తమ్ముడికి ఇచ్చి వివాహం చేసాడు. నన్ను సాదరంగా నీవద్దకు పంపాడు. ఇందులో తప్పు ఏముంది." అని ఎన్నో విధాలుగా బతిమాలింది. వేడుకుంది. కాని సాళ్వుడు ఆ మె మాటలను అంగీకరించలేదు. అంబ జాలిగా ఏడిచింది కాని సాళ్వుని హృదయం కరుగలేదు. అంబను ఇక్కడ ఉండవద్దు. ఎక్కడి కన్నా వెళ్లిపో అని తరిమేసాడు.

(కృత యుగము లో, నీళ్ల తేవడానికి కొలనుకు వెళ్లిన భార్య, రేణుక, అక్కడే భార్యలతో జలకాలాడుతున్న గంధర్వుని చూచి, మనసు చలించినది, అనే నెపంతో, తల్లి తల నరకమని, కొడుకు పరశురాముని ఆదేశించాడు, మహా తపస్వి జమదగ్ని. త్రేతాయుగంలో రాముడు, రావణుని చెరలో ఉన్న సీతను, స్వీకరించ డానికి నిరాకరించాడు. తరువాత, ఎవరో పౌరుడు ఏదో అన్నాడని, నిండు గర్భిణి అయిన భార్య, సీతను అడవులకు పంపాడు, శ్రీరామచంద్రుడు. ద్వాపరయుగంలో సాళ్వుడు కూడా భీష్ముని వద్ద ఉన్న అంబ యొక్క కన్యాత్వాన్ని శంకించాడు. నిర్దయగా తరిమేసాడు. నేడు కలియుగంలో కూడా భార్యలను అనుమానించని మొగుళ్లు అరుదుగా కనిపిస్తారు.

పెళ్లికి ముందు కన్యాత్వ పరీక్షలు జరిపే మగమహారాజులు కూడా లేకపోలేదు. కాబట్టి యుగాలు మారినా, తరాలు మారినా, మనుషులు మారలేదు. మగాళ్ల బుద్ధులు, స్త్రీల దీనగాథలు మారలేదు. ఇది చరిత్ర చెప్పిన సత్యం).

“ అటు సాళ్వుని ప్రేమకు దూరమయ్యాను. ఇటు సంసార సుఖానికి పనికి రాకుండా పోయాను. ఇంక నాకేది దిక్కు దీని కంతా కారణం భీష్ముడు. అతని వద్దకు పోయె ప్రయోజనం లేదు. అతని మీద పగ తీర్చుకోవాలి. మహా బలవంతుడైన భీష్ముని సాధించుట నాకు సాధ్యంకాదు. తపస్సుతోనే సాధిస్తాను” అని అనుకుంటూ అంబ కొంతమంది మునీశ్వరులు తపస్సు చేసుకొనే ప్రదేశానికి వెళ్లింది. వారికి తన గాథ అంతా సవిస్తరంగా చెప్పింది.

“అమ్మా! ఇది మహారాజులు చేసిన పని. మా లాంటి సాధువుల వలన ఏమవుతుంది చెప్పు పైగా నీవు సుకుమారివి. నీకు కఠినమైన ఈ తపోనిష్ట తగదు నీ తండ్రి వద్దకు పో! ” అని అన్నారు.

“అయ్యా! ఈ సమయంలో నేను నా తండ్రివద్దకు కానీ, బంధువుల వద్దకు కానీ ఏ మొహం పెట్టుకొని వెళ్లను. కాబట్టి ఇక్కడే ఉండి తపస్సు చేసుకుంటాను. ఇది నా నిర్ణయం.” అని చెప్పింది అంబ.

అంబ ఆ విధంగా అక్కడ ఉన్న మునులతో మాట్లాడుతున్నప్పుడు అక్కడకు హోత్రవాసుడు అనే రాజర్షి వచ్చాడు. అంబను చూచి “ఈ కన్య ఎవరు? ఈ వనసీమలలో ఎందుకు ఉన్నది ? ” అని అడిగాడు అక్కడ ఉన్న మునులు జరిగినది అంతా సవిస్తరంగా చెప్పారు.

“ అంబా! నీవు వరుసకు నాకు మనుమరాలివి అవుతావు. నీ తప్పు ఏమీ లేకుండా నీవు శిక్షింపబడ్డావు. దీనికి నీవు తపస్సు చెయ్యడం ఎందుకు. దీనికి నేను మార్గము చూపుతాను. నీకు అపకారము చేసిన భీష్మునికి గురువు పరశారాముడు. అతని మాట భీష్ముడు తప్పక వింటాడు. నిన్ను తప్పక కాపాడుతాడు. నీవు పరశురాముని వద్దకు వెళ్లు.” అని పలికాడు.

“తాతగారూ ఇప్పుడు ఆ పరశురాముడు ఎక్కడ ఉంటాడో కదా!” అని సందేహం వెలిబుచ్చింది అంబ.

ఇంతలో అక్కడకు పరశురాముని శిష్యుడు అకృతవ్రణుడు అక్కడకు వచ్చాడు. అతనిని భార్గవ రాముడు ఎక్కడ ఉన్నారు అని అడిగాడు హోత్రవాహనుడు.

"అయ్యా! మీరు మా గురువుగారికి ప్రియమిత్రులు. మీగురించి మా గురువు గారు ఎప్పుడూ చెబుతూ ఉంటారు. పరశురాముడు రేపు ఇక్కడకు వస్తున్నారు. ఆ విషయం చెప్పడానికే ఇక్కడకు వచ్చాను." అని పలికాడు. అందరూ సంతోషించారు.

మరునాడు పరశురాముడు ఆ ముని ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. హోత్రవాహనుడు, తక్కినమునులు పరశురాముని సాదరంగా ఆహ్వానించారు అర్ఘ్య పాద్యాదులతో సత్కరించారు. హోత్రవాహనుడు అంబను చూపి ఆమె చరిత్ర అంతా వివరంగా చెప్పాడు.

పరశురాముడు అంబను చూచి "అమ్మా! నీకు హోత్రవాహనుడు ఎలాగో నేనూ అలాగే నీవు నిశ్చింతగా ఉండా. నీ దుఃఖం నేను పోగొడ తాను. నీకు ఇద్దరు అవమానం చేసారు. ఒకరు సాళ్వుడు. రెండవ వాడు భీష్ముడు. వీరిలో ఎవరిని శిక్షించమంటావు." అని అడిగాడు.

“ ఓ మహానుభావా! నన్ను ఎట్టి పరిస్థితులలోనూ సాళ్వుడు భార్యగా స్వీకరించడు. అతనిని దండించి ప్రయోజనము లేదు. దీని కంతకూ కారకుడు భీష్ముడు. అతనిని చంపడానికే తపస్సు చెయ్యాలని అనుకుంటున్నాను. ఇప్పుడు మీ దర్శన భాగ్యం కలిగింది.” అని పలికింది.

వెంటనే పరశురాముడు అంబను తీసుకొని నా వద్దకు వచ్చాడు. సరస్వతీ తీరంలో విడిది చేసి నాకు వర్తమానము పంపాడు. నేను వెంటనే నా గురువుగారు పరశురాముని వద్దకు వెళ్లాను. ఆయనకు అర్ఘ్య పాద్యాదులు అర్పించి అర్చించాను. అతను నా వినయమునకు సంతోషించాడు.

“ గాంగేయా! నీవు ఈకన్యను ఎందుకు బలాత్కారంగా తీసుకొని వచ్చావు. పోనీ తీసుకొని వచ్చిన వాడివి మరల ఎందుకు తిరస్కరించావు. వెంటనే ఈమెను నీ తమ్ముడికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యి. అంతేకాని ఈ ప్రకారం అనాధగా వదిలిపెట్టడం మంచిది కాదు.” అని పలికాడు పరశురాముడు.

“మహాత్మా! నా మాటకూడా వినండి. ఈమెను నేను బలాత్కారంగా తీసుకొని వచ్చిన మాట నిజమే. కాని ఈమె తను సాళ్వుని ప్రేమించాను అని తెలిపిన వెంటనే సాదరంగా ఆమెను సాళ్వుని వద్దకు పంపాను కదా! ఇప్పుడు నేను ఈమెను నా తమ్మునికి ఇచ్చి ఎలా పెళ్లి చెయ్యగలను.” అని అన్నాను.

అందుకు పరశురాముడు కోపించి “నీవు ఇప్పుడు ఈ కన్యను నీ తమ్మునికి ఇచ్చి వివాహము చేయని పక్షంలో నేను నిన్ను,నీ బంధువులను పరివారమును చంపుతాను” అని అన్నాడు. నేను ఎన్నోవిధములుగా ఆయనకు నచ్చ చెప్పడానికి ప్రయత్నించాను కాని ఆయన వినలేదు.

“ నీవు నాకు గురుడవు. నాకు ధనుర్విద్యను నేర్పావు. నా మీద అకారణంగా కోపించడం తగునా! ” అని అడిగాను.

“నీవు ఎన్ని చెప్పినను నా కోపం చల్లారదు. నీవు ముందు ఈమెను నీ తమ్మునికి ఇచ్చి వివాహం చెయ్యి. నాకు సంతోషం కలిగించు.” అని పలికాడు పరశురాముడు.

“ గురువర్యా! మీరు నన్ను అధర్మము చెయ్యమని పట్టుబడు తున్నారు. మరొకరి మీద మనసు ఉన్న కన్యను నా తమ్మునికి ఇచ్చి ఎలా వివాహం చెయ్యను. ఈ విధంగా చేయరాని పని చెయ్యడం కన్నా మీ ఆగ్రహానికి గురి కావడం మేలు. మరొక మాట. అహంకారంతో ఇది మంచి పని, ఇది చెడ్డ పని అని తెలుకోకుండా పలికే వారు గురువైనా దండనార్హుడు అని పెద్దలు చెపుతారు కదా! ” అని అన్నాను.

ఆ మాటలకు పరశురాముడు మండి పడ్డాడు. “గాంగేయా యుద్ధానికి సిద్ధం కా!” అని హుంకరించాడు.

“గురువు గారూ! ఇదివరకు మీరు అహంకరించి క్షత్రియ కులమును నాశనం చేసారు. అప్పుడు భీష్ముడు లేడు. ఇప్పుడు ఉన్నాడు ఇంక మీ ఆటలు సాగవు. మీతో యుద్ధం చెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను.” అని పలికాను.

నేను వెంటనే మా తల్లి సత్యవతీ దేవి వద్దకు వెళ్లాను. జరిగినది అంతా ఆమెకు వివరించాను. ఆమె ఆశీర్వాదము తీసుకొని యుద్ధము నకు సన్నద్ధుడను అయ్యాను. ఇంతలో నా తల్లి గంగాదేవి మానుష్య రూపంలో అక్కడకు వచ్చింది. పరశురామునికి నచ్చ చెప్పబోయింది. కాని

ఆయన వినలేదు. నేను కూడా నా పట్టు వీడలేదు. ఇంక ప్రయోజనం లేదని గంగాదేవి వెళ్లి పోయింది.

పరశురాముడు రథం ఎక్కాడు. అకృతవర్ణుడు అతనికి సారధిగా ఉన్నాడు. నేనూ రథం ఎక్కాను. గురువుగారికి నమస్కరించాను. మా ఇద్దరి మధ్య యుద్ధం మొదలయింది. పరశురాముడు నా మీద శరవర్షము కురిపించాడు.నీను ఆ శరములను మధ్యలో తుంచి వేసాను. నేను పరశురాముని విల్లు విరిచాను. ఆయన మరొక విల్లు తీసుకున్నాడు. నా బాణ ప్రయోగానికి పరశురాముని ఒళ్లు తూట్లు పడింది. రక్తం కారుతూ ఉంది. అధిక రక్త స్రావము వల్ల పరశురాముడు మూర్ఛిల్లాడు. గురువు గారిని ఆ పరిస్థితిలో చూచి నన్ను నేను తీవ్రంగా నిందించు కున్నాను. ఇంతలో పరశురాముడు మూర్ఛనుండి తేరుకున్నాడు. నా మీద ఒక అస్త్రము ప్రయోగించాడు. ఆ అస్త్రము ఏదో నాకు తెలియదు. నేను నేర్చుకోలేదు. ఆ అస్త్రము నా గుండెలో దిగబడింది. నేను కూలిపోయాను. నా సారధి రథం పక్కకు తీసుకొని వెళ్లాడు. ఇంతలో నేను తేరుకున్నాను. మరలా పరశురాముని నా బాణములతో ముంచెత్తాను.

ఈ ప్రకారము మేము ఇద్దరమూ ఇరవైరెండు రోజులు ఘోరంగా యుద్ధం గా చేసాము. నేను పరశురాముని మీద శక్త్యాయుధమును ప్రయోగించాను. దాని ప్రభావానికి పరశురాముడు మూర్ఛిల్లాడు. అక్కడ ఉన్న మునులు చాలా వ్యాకులం చెందారు పరశురాముడు మూర్ఛలోనుండి తేరుకొని తన బాణములతో నా సారధిని చంపాడు. నన్ను మూర్ఛపోయేట్టు కొట్టాడు. నేను తెలివి తప్పిన సమయంలో ఎనిమిది మంది బ్రాహ్మణులు(అష్ట వసువులు) వచ్చి నాకు సేవచేసారు . మా తల్లి గంగాదేవి నా రధం నడుపుతూ ఉంది. నాకు తెలివి వచ్చి నేను నా తల్లికి నమస్కరించాను. రధం నాకు అప్పగించి నా తల్లి వెళ్లిపోయింది.

ఆ రోజు రాత్రి వేకువన నాకు ఎనిమిదిమంది (అష్ట వసువులు) నా కలలోకి వచ్చారు. "భీష్మా! నీవు మేము ఒకటే. పరశురాముని జయించగల అస్త్రము ఇది ఒకటే. " అని నాకు మోహనాస్త్రం ఇచ్చారు. నాకు మెలుకువ వచ్చింది. వారు ప్రసాదించిన మోహనాస్త్రం ప్రయోగ ఉపసంహారములతో అభ్యసించాను. మరునాడు మరల యుద్ధ రంగానికి వెళ్లాను. యుద్ధంమొదలయింది.

" నిన్న సగం చచ్చి వెళ్లావు రా ఈ రోజు నీ మదం అణుస్తాను." అంటూ నా మీద శరప్రయోగం చేసాడు. నేను ఆయన వేసిన అస్త్రములు తిప్పి కొట్టి, ఆయన గుండెలకు గురి పెట్టి శ క్త్యాయుధాన్ని ప్రయో గించాను. ఆ అస్త్రధాటికి పరశు రాముడు పడిపోయాడు. అతడి సారధి అకృతకర్ణుడు అతనికి స్పృహ కలిగించాడు. ఆయన తేరుకొని, కోపించి, నా మీద బ్రహ్మాస్త్రము ప్రయోగించాడు. నేను కూడా దానికి ప్రతిగా బ్రహ్మాస్త్రము ప్రయోగించాను. రెండు బ్రహ్మాస్త్రాలు విశ్వంలో విలయం సృష్టిస్తున్నాయి. ఈ సమయంలో నేను మోహనాస్త్రాన్ని ఆవాహన చేసాను.

ఆ సమయంలో నారద మహర్షి పరుగెత్తుకుంటూ నా వద్దకు వచ్చాడు "గాంగేయా! వద్దు. మోహనాస్త్రము ప్రయోగించ వద్దు. ఇది నీకు ఉచితం కాదు." అని వారించాడు. ఆకాశంలో నిలబడి ఉన్న అష్టవసువులు కూడా నన్ను వారించారు. నేను మోహనాస్త్రము ప్రయోగించడం ఆపాను. ఇంతలో పరశురాముని తండ్రి జమదగ్ని ఇతర పితృదేవతలు అతని ముందు ప్రత్యక్షం అయ్యారు "కుమారా పరశురామా! అతను సామాన్యుడు కాడు. అతడు వసువు. అతడిని గెలవడం ఎవరి తరమూ కాదు. అతనిని చంపడానికి నర నారాయణు లలో నరుడు అర్జునుడిగా జన్మించి అతనిని సంహరిస్తాడు. నీవు

బ్రాహ్మణుడవు. ఈ అనవసర యుద్ధ ము మానుము.” అని హితబోధ చేసారు. కాని వారి మాట పరశు రాముడు వినలేదు. వారు నావద్దకు వచ్చారు. నాకూనచ్చ చెప్పారు. నాకూ పట్టుదల పెరిగింది. నేనూ వారి మాట వినలేదు. ఇంతలో నా తల్లి గంగాదేవి కూడా అక్కడకు వచ్చింది. అందరూ పలుమారుప్రయత్నించి మా చేత యుద్ధము మాన్పించారు. మేము ఇద్దరం మేము ప్రయోగించిన బ్రహ్మాస్త్రములు ఉపసంహా రించు కున్నాము.

ఆ సమయంలో నాకు కలలో కన్పించిన ఎనిమిది మంది బ్రాహ్మణులు అక్కడకు వచ్చాను. “గాంగేయా! నీ గురువు బ్రహ్మవిదుడు. అత్యంత పరాక్రమ వంతుడు. నీవు ఆయన వద్దకు వెళ్లి నమస్కరించి ఆయన ఆశీర్వాదము తీసుకో” అని చెప్పారు.

తరువాత నారదుడు, దేవతలు, గంగాదేవి పరశురాముని వద్దకు పోయి,   “భార్గవరామా! దేవవ్రతుడు నీ శిష్యుడు. అతని మీద యుద్ధం చెయ్యడం తగునా. అధర్మము చెయ్యడం ఇష్ట పడక నీతో యుద్ధం చేసాడు కాని అతనికి నీ మీద ఎలాంటి విరోధము లేదు. అతనిని దయతో మన్నించుము.” అని చెప్పారు.

నేను వెంటనే వెళ్లి, నా గురువు పరశురాముని పాదాలకు నమస్కరించాను. ఆయన వాత్సల్యంతో నన్ను లేవనెత్తి కౌగలించు కున్నాడు నన్ను మన్నించాడు. అప్పుడు పరశురాముడు అంబను చూచి "అమ్మా! జరిగింది చూచావుకదా! నేను చేయగలిగినది చేసాను. ఇంక నీ దారి నువ్వు చూచుకో. " అని చెప్పాడు

అప్పుడు అంబ "మహాత్మా! నిజమే నీవు చేయగలిగింది చేసావు. నేను తపస్సు చేసి నా తపో బలంతో భీష్ముని వధిస్తాను. ఈ జన్మలో కాక పోయినా మరొక జన్మలో అయినా నా పగ తీర్చుకుంటాను." అని ప్రతిజ్ఞ చేసి వెళ్లిపోయింది. నేను హస్తినాపురమునకు వెళ్లాను.

కాని నాకు అంబ విషయం మనసులో వేధిస్తూ నే ఉంది. ఒక రోజు నారద మహర్షి నా దగ్గరకు వచ్చాడు. ఆయనను అంబ గురించి అడిగాను. ఆయన ఈ విధంగా చెప్ప సాగాడు.

"గాంగేయా! నీ వద్దనుండి వెళ్లిపోయిన అంబ యమునా నదీ తీరంలో శివుని గూర్చి ఘోర తపస్సు చేసింది. అన్ని ముని ఆశ్రమాలు సందర్శించింది. ఒకరోజు నీ తల్లి గంగాదేవి ఆమె వద్దకుపోయి "అమ్మా! ఆడుదానివి ఇంత కఠోరమైన తపస్సు దేని కోసం చేస్తున్నావు." అని

అడిగింది. దానికి అంబ “నాకు భీష్ముని మీద కోపం అతని చావుకోరి తపస్సు చేస్తున్నాను.” అని చెప్పింది. దానికి గంగ కోపించి “నీవు నదివై ప్రవహించు” అని శపించింది. అంబ చిరునవ్వు నవ్వింది. నీ తల్లి మాటలు లక్ష్యపెట్టక మత్స్యదేశానికి వెళ్లింది. అక్కడ ఇంకా కఠోర నియమాలతో తపస్సు చేసింది. తాను చేసిన తపస్సులో సగభాగం , దారపోసి గంగాదేవి శాప ప్రకారము మత్స్యదేశంలో నదిగా ప్రవహించింది. మిగిలిన సగం తపోబలంతో తన శరీరాన్ని యధాతథంగా నిలుపుకుంది. మరల శివుని గూర్చి ఘోర తపస్సుచేయసాగింది.

ఆమె తపస్సుకు మెచ్చి శంకరుడు ఆమెకు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. ఏమి కావాలో కోరుకో అన్నాడు. నేను భీష్ముని చంపే వరం ప్రసాదించమని అడిగింది. అట్లేఅగుగాక అని వరం ఇచ్చాడు ఈశ్వరుడు. అంబ అంతటితో ఊరుకోలేదు. “అది ఎలాసాధ్యం అవుతుంది?” అని శివుని అడిగింది. “నీవు ఈ శరీరం విడిచి పెట్టి ద్రుపదమహారాజుకు కుమార్తెగా జన్మిస్తావు . తరువాత కుమారుడుగా రూపాంతరం చెందుతావు. శిఖండి అనే పేరుతో అత్యంత బలపరాక్రమములతో, ధరుర్విద్యానైపుణ్యంతో ప్రఖ్యాతి గడిస్తావు. యుద్ధంలో నీవు భీష్ముని సంహరిస్తావు.” అని పలికి అంతర్ధానం అయ్యాడు.

వెంటనే అంబ అక్కడ చితి పేర్చి " నేను భీష్ముని వధిస్తాను, నేను భీష్ముని వధిస్తాను", అని అనుకుంటూ అగ్నిలో ప్రవేశించి ఆహుతి అయింది.

ఇది ఇలా ఉంటే ద్రుపద మహారాజుకు సంతానము లేదు. ఆయన భార్య సంతానం కోసం బెంగ పెట్టుకొని కృంగి కృశిస్తూ ఉంది. పైగా ద్రుపద మహారాజుకు భీష్ముని మీద కోపం ఉంది. అందుకని ద్రుపదుడు భీష్ముని చంపగల కుమారుని కోసం శివుని గూర్చి తపస్సు చేసాడు. శివుడు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. "వరం కోరుకో! " అన్నాడు. "భీష్ముని వధించగలకుమారుని ప్రసాదించు" అని కోరుకున్నాడు. అప్పుడు శివుడు "నీకు ఒక కుమార్తె జన్మిస్తుంది. తరువాత కొడుకుగా మారుతుంది. అతడు భీష్ముని యుద్ధంలోసంహరిస్తాడు." అని వరం ఇచ్చాడు. అంతర్ధానం అయ్యాడు.

ద్రుపదుడు ఈవిషయం అంతా సవిస్తరంగా భార్యకు చెప్పాడు. శివుని వరప్రభావంతో ద్రుపదుని భార్య గర్భం దాల్చింది. ఆమెకు కూతురు పుట్టింది. కాని ఆ దంపతులు తమకు కుమారుడు పుట్టాడు అని అందరికీ చెప్పారు. శిఖండి అనే పేరు పెట్టారు. ఆ కుమార్తెను కుమారుడి గానే పెంచారు. ద్రోణాచార్యుని వద్ద అస్త్రవిద్య నేర్పించారు.

శిఖండి యౌవనవతి అయింది. ద్రుపదుడు, అతని భార్య ఆలోచించారు. "శివుని వర ప్రభావంతో అమ్మాయికి ఇంకా పురుషత్వము రాలేదు. వివాహము చేయాల్సిన వయస్సు వచ్చింది. ముందు పెళ్లి చేద్దాము. తరువాత నిదానంగా పురుషత్వము వస్తుంది. శివుని వరం వృథాపోదు కదా!" అని అనుకున్నారు.

దశార్ణ దేశమును ఏలే మహారాజు హేమ వర్మ కుమార్తెతో వివాహం జరిపించారు. కోడలు ఇంటికి వచ్చింది. శిఖండి వింత ప్రవర్తన ఆమెకు అనుమానం కలిగించింది. నేర్పుగా అసలు రహస్యం తెలుసుకుంది. తన భర్త స్త్రీ అని తెలిసి కూడా ఏమీ ఎఱుగని దాని వలె ఉండి పోయింది. కాని రహస్యం ఎంత కాలం దాగుతుంది. శిఖండి భార్య తన దాసికి ఈ విషయం చెప్పింది. దాసి ఈ విషయం వెంటనే దశార్ణ మహారాజు హేమవర్మకు తెలియ చేసింది. దశార్ణ మహారాజు ఒక దూతను ద్రుపదుని వద్దకు పంపాడు. ఆ దూత ద్రుపదుని వద్దకు పోయి ఇలా చెప్పాడు.

"మహారాజా! నీవు నీ కూతురును కుమారుడు అని అబద్ధం చెప్పి హేమవర్మ కుమారునికి ఇచ్చి వివాహం చేసావు. దీని వలన నీకు వచ్చిన లాభమేమి తలవంపులు తప్ప. మా మహారాజు హేమ వర్మ అత్యంత

పరాక్రమ వంతుడు. కనీసం అతనితో యుద్ధం చేసి అయినా నీ మగతనం చూపించు. అని అన్నాడు ఆ దూత.

ఆ మాటలు పలికిన దూతను చూచి "అయ్యా! ఇది ఏమి మాట. అతను నా కుమారుడు. మగ వాడు. మీకు అతడు స్త్రీ అని ఎవరు చెప్పారు. అసలే ఇలా ఎక్కడన్నా జరుగుతుందా చెప్పు. " అని నచ్చ చెప్పి దూతను పంపి వేసాడు. ఆ దూత కూడా తిరిగి వెళ్లి హేమ వర్మకు జరిగిన విషయం చెప్పాడు.

హేమ వర్మ కు కోపం వచ్చింది. తన సేనలతో వచ్చి పాంచాల దేశాన్ని ముట్టడించాడు. ఇదంతా చూచి శిఖండికి తలవంపులు అయింది. తన మగతనం గురించి రెండు రాజ్యాలు యుద్ధం చేసుకోవడం చూచి సిగ్గు పడ్డాడు. అర్ధ రాత్రి లేచి పక్కనే ఉన్న అరణ్యం లోకి వెళ్లిపోయాడు.

ఈ అరణ్యములో స్థూలకర్ణుడు అనే యక్షుడు నివసిస్తున్నాడు. ఆ యక్షునికి భయపడి ఆ అరణ్యంలోకి మనుషులు పోరు. ఆ విషయం తెలిసే శిఖండి ఆ అరణ్యములోకి ప్రవేశించాడు. ఆమె ప్రాణములకు తెగించి ఆ అరణ్యములో కి ప్రవేశించింది అని తెలుసుకున్న ఆ యక్షుడు

“కుమారీ! నీవు ఎవరు. ప్రాణముల మీద ఆశ వదలి ఈ అరణ్యములోకి ఎందుకు ప్రవేశించావు.” అని అడిగాడు

“అయ్యా! నాకు మగతనం కావాలి అది ఒక్క ఈశ్వరుని వలననే సాధ్యం అవుతుంది.” అని జరిగినది అంతా సవిస్తరంగా తెలిపింది. శిఖండి చెప్పినది అంతా విన్న యక్షుడు “అదెంత పని. నా మగతనం నీకు ఇస్తాను తీసుకో. కాని ఒక్క నియమము. నీకు నా మగతనం ఇచ్చిన తరువాత, నీవుపోయి హేమ వర్మ కు నీవు మగాడివి అని నిరూపించుకో. పది రోజులు మగవాడుగా ఉండు. పరిస్థితులు చక్కబడిన తరువాత వచ్చి నా మగతనం నాకు ఇచ్చి మామూలుగా స్త్రీ గా మారిపో.” అన్నాడు యక్షుడు. “సరే” అన్నాడు శిఖండి ఆనందంగా.

యక్షుడు తన మగతనం శిఖండికి ఇచ్చాడు. శిఖండి మగ వాడిగా మారిపోయాడు. మరల తన నివాసానికి వచ్చాడు. ఆనందంగా తల్లి తండ్రులకు నమస్కరించాడు. జరిగినది అంతా వారికి చెప్పాడు. ప్రస్తుతానికి గండం గడిచింది అని సంతోషించాడు ద్రుపదుడు. మరునాడు ద్రుపదుడు పెద్దమనుషులను హేమవర్మ వద్దకు పంపాడు. తన మందిరమునకు ఆహ్వానించాడు. తన కుమారుడు మగవాడు అని నిరూపించాడు. హేమవర్మ తన తొందరపాటుకు సిగ్గుపడ్డాడు.

ద్రుపదుడు వారికి విందులు వినోదములు ఏర్పాటు చేసాడు. హేమ వర్మ ను సగౌరవంగా సాగనంపాడు. శిఖండి మగవాడుగా తిరుగుతున్నాడు.

రెండు రోజుల తర్వాత ఒకనాడు కుబేరుడు తన విమానం మీద విహారానికి బయలుదేరాడు. స్థూల కర్ణుడు నివసించుచున్న మందిరము వద్దకు వచ్చాడు. కాని ఎంతకూ స్థూల కర్ణుడు బయటకువచ్చి తనను ఆహ్వానించ లేదు కుబేరునకు కోపం వచ్చింది. కిన్నరులను లోపలకు పంపి స్థూలకర్ణుని విషయం కనుక్కొని రమ్మన్నాడు. వారు లోపలకు పోయి విషయం తెలుసుకొని బయటకు వచ్చి "కుబేరా! స్థూలకర్ణుడు స్త్రీ గా మారి పోయాడు. అందు వలన సిగ్గుతో బయటకు రావడం లేదు." అని చెప్పారు. "దానికేముంది బయటకు రమ్మనండి." అని చెప్పాడు కుబేరుడు. స్థూలకర్ణుడు స్త్రీరూపంలో బయటకు వచ్చి జరిగినది అంతా కుబేరునకు వివరించాడు. పది రోజులలో తన పురుషత్వము తనకు వస్తుంది అని పలికాడు.

కుబేరునకు విషయం అంతా అర్ధం అయింది. "స్థూలకర్ణా! ఇది దైవ సంకల్పము. జరుగవలసిన కార్యమునకు తగ్గట్టు నీవు ఈ స్త్రీరూపంలో లోనే ఉండు" అని శపించాడు. స్థూలకర్ణుడు అతని కాళ్లమీద పడి శాపవిమోచనం కోరాడు. "స్థూ లకర్ణా! నీవలన

పురుషుడు అయిన శిఖండి బతికి ఉన్నంత కాలు పురుషుడు గానే ఉంటాడు. అతను బతికి ఉన్నంత కాలం నీవు స్త్రీగా ఉండి తరువాత పురుషత్వం పొందుతావు.” అని శాప విమోచనం అనుగ్రహించాడు. తరువాత అలకాపురికి వెళ్లిపోయాడు కుబేరుడు.

శిఖండి అనుకున్న ప్రకారము పది దినములకు స్థూ ల కర్ణుని వద్దకు వచ్చి తన పురుషత్వము తీసుకొని స్త్రీత్వము తిరిగి ప్రసాదించ మన్నాడు. “ఇందు నీ తప్పు ఏమీ లేదు. నీవు బతికినంతకాలము పురుడుగానే ఉండు. ఇది దైవ సంకల్పము.” అని చెప్పాడుస్థూల కర్ణుడు. శిఖండికి పట్టరాని సంతోషం కలిగింది. తన తల్లి తండ్రుల వద్దకు వచ్చాడు. జరిగినది అంతా చెప్పాడు. ఎన్నోపూజలు వ్రతాలు చేసాడు. బ్రాహ్మణులకు, దేవతలను, గురువును పూజించాడు. తరువాత శిఖండి ద్రోణునికి ప్రియశిష్యుడై ఎన్నో అస్త్ర శస్త్ర విద్యలలో అత్యంత ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు.” అని నారదుడు అంబ వృత్తాంతము నాకు సవిస్తరంగా చెప్పాడు.

కాబట్టి కాశీ రాజ పుత్రి అంబ నన్ను చంపవలెనని ఆకాంక్షతో శిఖండిగా అవతరించింది. కాని నాకు ఒక నియమము ఉన్నది. నేను స్త్రీలను, స్త్రీల పేరు పెట్టుకున్నవారిని, మొదట స్త్రీగా పుట్టి తరువాత

పురుషుడుగా మారిన వారిని, స్త్రీల ఆకారములో ఉన్న వారిని చంపను. ఇది నా నియమము. ఏది ఏమైనా నా వ్రతము భగ్నము చేయను." అని పలికాడు భీష్ముడు.

అది విన్న సుయోధనుడు తన మనసులో చింతించి మగవాడు అంటే భీష్ముడే అని తనమనసులో కొనియాడాడు. "పితామహా! పాండవ సైన్యమును పూర్తిగా సంహరిచడానికి మీకు ఎన్ని రోజులు పడుతుంది. అలాగే ద్రోణుడు, కృపుడు, అశ్వత్థామ, కర్ణుడు ఎంతకాలములో చంపగలరు." అని అడిగాడు సుయోధనుడు.

"సుయోధనా! మా బలాబలములు తెలుసుకొనడానికి నీవు ప్రయత్నిస్తున్నావు. మంచిదే. నేను చెప్పేది శ్రద్ధగా వినుము. నా సామర్ధ్యము గురించి నేనుచెప్పుకుంటాను . వారి వారిసామర్ధ్యముల గురించి వారేచెప్పుకుంటారు. కాని నీకు నేను ఒక మాట ఇస్తున్నాను. నేను రోజుకు వెయ్యి మంది రధికులను చంపుతాను. నా శరీరం అర్జునుని బాణ పరంపరకు గురి అయి భూమీ మీద పడేవరకు శత్రువులతో పోరాడుతాను. నాకు రోజుకు పదివేలమందని చంపే సామర్ధ్యము కూడా కలదు. పాండవుల ఏడు అక్షౌహిణుల సైన్యమును ఒక నెలరోజులలో చంపగలను." అని పలికాడు భీష్ముడు.

అప్పుడు సుయోధనుడు ద్రోణాదులను చూచి మీ మీ సామర్ధ్యముల గురించి వివరించండి అని పలికాడు. దానికి ద్రోణుడు "రాజా! నేనే వృద్ధుడను. నా ఓపిన కొలది యుద్ధం చేయగలను. పితామహుడు చెప్పినట్టు నేనుకూడా ఒక నెల రోజులలో పాండవ సైన్యమును సంహరించగలను." అని పలికాడు.

కృపాచార్యుడు మాత్రము తనకు రెండునెలలు పడుతుంది అని అన్నాడు. అశ్వత్థామ మాత్రం తాను నెల రోజులలో పాండవ సైన్యం హతమార్చగలనని పలికాడు. కర్ణుడు అందరిని చూచి "నేను ఐదు రోజులలో పాండవసైన్యమును హతమారుస్తాను." అని పలికాడు. అతనిని చూచి భీష్ముడు నవ్వి "సూత నందనా! ఒట్టి మాటలు ఎన్ని అయినా చెప్పవచ్చును. కాని అవి చేతలలో చూపించాలి కదా. రారాజు ముందు నీవు చెప్పిన దానికి బదులుచెప్పేవారు లేరు కదా! యుద్ధ భూమిలో అర్జునుని గాండీవము యొక్క అల్లెత్రాటి శబ్దం నీ చెవులు బద్దలు చేసేదాకా నీవు ఈ ప్రగల్భములుమానవు." అని పలికాడు భీష్ముడు.

ఇక్కడ జరిగే విషయములన్నియు చారుల వలన ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకుంటున్నాడు ధర్మరాజు. తన తమ్ములను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“మన చారులు ఇప్పుడే హస్తినా పురమునుండి వచ్చి మనకు విలువైన సమాచారం అందించారు. కౌరవ స్కంధావారంలో జరిగిన విషయాలు తెలిసాయి. భీష్ముడు మన సైన్యమును మాసము రోజులలో చంపుతాను అని అన్నాడట. అలాగే ద్రోణుడు కూడా మాసము రోజులు, కృపాచార్యుడు రెండు నెలలు, అశ్వత్థామ పది రోజులు, కర్ణుడు ఐదురోజులు చాలు అని అన్నారట. అర్జునా! నీవు కౌరవ సేనను ఎన్నిరోజులలో చంపగలవో చెప్పగలవా! ” అని అడిగాడు

“అన్నయ్యా! భీష్మాదులు అవక్రపరాక్రమ వంతులు. ధనుర్విద్యా పారంగతులు. అలా మాట్లాడటంలో తప్పులేదు కాని ఆ మాటలు నెరవేర్చుకోవాలి కదా! నా శక్తి, పరాక్రమము ఎలాంటిదో నీకు తెలుసు. నేను ప్రత్యేకంగా చెప్ప పనిలేదు. శ్రీకృష్ణుని సాయంతో నేను ఒక్క నిమిషంలో కౌరవ సేనను చంపుతాను. ఎలా అంటే, నేను కిరాత రూపంలో ఉన్న మహాశివుని తో పోరి మెప్పించి పాశుపతాస్త్రాన్నిపొందాను అని మీకు తెలుసు కదా. దాని మహిమ భీష్మునికి కాని, ద్రోణునికి గాని, కర్ణునికి గాని, అశ్వత్థామకు కాని, తెలియదు. అది ఈ సకల భూమండలాన్ని ఒక్క నిమిషంలో భస్మీపటలం చేస్తుంది. కాని దానిని నేను ప్రయోగించను. నా పరాక్రమాన్ని కించపరుచు కోలేను. నా భుజబలంతో పరాక్రమంతో శత్రువులతో పోరి విజయం సాధిస్తే నాకు

పేరు వస్తుంది. ఏది ఎలా జరగాలో అలా జరుగుతుంది. దానికి చింతించనేల! ఇంక మన బలము గురించి చెప్పాలి అంటే మన వైపు భీముడు, నకుల సహదేవులు, అభిమన్యుడు, ద్రౌపదీసుతులు, సాత్యకి, విరాటుడు, ద్రుపదుడు, ధృష్టద్యుమ్నుడు,శిఖండి, ఉత్తమౌజుడు, యుధామన్యుడు, ఘటోత్కచుడు, మొదలైన అతిరధ, మహారధులు ఉన్నారు. ఇంక నీ శక్తి ఏమిటో నీవు ఎరుగవు. నీ కే కోపం వస్తే ఈ కౌరవ సేన నీకు ఒక లెక్కలోనిది కాదు. కాబట్టి మనకు విజయం తధ్యం.మీరు నిశ్చింతగా ఉండండి. ” అని పలికాడు అర్జునుడు. అని సంజయుడు ధృతరాష్ట్రుని తో చెప్పినట్టు వైశంపాయన మహర్షి జనమేజయునకు వివరించాడు, అని తిక్కనా మాత్యుడు మహా భారత కధను హరిహరనాధునకు చెప్పాడు.

ఇది కొమ్మనామాత్య పుత్రుడు,పండిత పూజ్యుడు, అయిన
తిక్కనామాత్యుని చే రచింపబడిన
శ్రీ మహాభారతమున, ఉద్యోపర్వమున, చతుర్ధాశ్వాసముసమాప్తము.
ఈ చతుర్ధాశ్వాసముతో ఉద్యోగ పర్వము సర్వం సమాప్తము.
మహాభారతములో ఆది పంచకం సంపూర్ణము అయినది.
భీష్మ పర్వమునుండి యుద్ధ షట్కము ప్రారంభము అవుతుంది.
ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్ ఓం తత్సత్

(ఒక్క మనవి: కలియుగ ప్రత్యక్ష దైవము శ్రీవేంకటేశ్వరుని కృపా కటాక్ష వీక్షణములతో, అవాఙ్మ మానస గోచరుడు, ఈ చరాచర జగత్తులో నిండి నిబిడీకృతమై ఉన్న ఆ పరమాత్ముని దయతో, మిత్రులైన శ్రీ కె.వి.రాఘవరావుగారు, శ్రీ విష్ణుప్రసాద్ గారి సౌజన్యంతో మీ అందరి ఆశీస్సులతో, ఈ బృహత్కార్యములో ఆది పంచకము పూర్తి చేయ గలిగాను. ఈ సందర్భంగా మీ అందరికి శిరసు వంచి నా పాదాభివందనములు తెలుపు కుంటున్నాను. నా జీవన సంధ్యలో మొదలు పెట్టిన ఈ బృహత్కార్యము నిర్విఘ్నముగా సాగాలని ఆ భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మొదలి వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం, హైదరాబాదు.)

మనము ఇప్పటిదాకా మహా భారత కథలో ఎందరోరాజుల కథలను చదువుకున్నాము. ఆ రాజులందరూ రెండు వంశములకు చెందినవారు. ఒకటి సూర్య వంశము. రెండవది చంద్ర వంశము. చాలా మందికి ఆ రెండు వంశములు ఎలా వచ్చాయో తెలియదు. ఇప్పుడు మనము ఆ రెండు వంశములు ఎలా ఆవిర్భవించాయి, వాటి వంశ వృక్షముల గురించి తెలుసుకుందాము.

సూర్య వంశము.

శ్రీ మహా విష్ణువు.

|

శ్రీ మహా విష్ణువు నాభి లో నుండి పుట్టిన వాడు బ్రహ్మ.

--బ్రహ్మ కుమారుడు --మరీచి--

|

కశ్యపుడు-అదితి--

|

సూర్యుడు-సంజ్ఞ--

|

వైవస్వత మనువు-శ్రద్ధ--

|

- ఇక్ష్వాకుడు
  - మనుమడు కాకుత్సుడు
- ఇళాకన్య (తరువాత సుద్యుమ్నుడు)
  - చంద్రుని కుమారుడు బుధునికి ఇళా కన్యకు పుట్టిన వాడు పురూరవుడు.
- శర్యాతి
  - చ్యవనుడు-సుకన్య.
- మనుమడు సుభాగుడు.
  - సుభాగుని కుమారుడు అంబరీషుడు.

కాకుత్సుని 16వ తరం వాడు మాంధాత.

మాంధాత--బిందుమతి

మాంధాతకు ముగ్గురు కుమారులు, 50 మంది కుమార్తెలు

మాంధాత పెద్ద కుమారుడు--	పురుకుత్సుడు--అతని భార్య నర్మద
పురుకుత్సుని ఏడవ తరం వాడు	త్రిశంకుడు.
త్రిశంకుని కుమారుడు ---	హరిశ్చంద్రుడు.
హరిశ్చంద్రుని ఎనిమదవ తరం వాడు	సగరుడు
సగరుని మనుమడు	అంశుమంతుడు
అంశుమంతుని మనుమడు	భగీరథుడు
భగీరథుని ఐదవ తరం వాడు	ఋతుపర్ణుడు
ఋతుపర్ణుని ఆరవ తరం వాడు	ఖట్వాంగుడు
ఖట్వాంగుని మనుమడు	రఘుమహారాజు
రఘుమహారాజు మనుమడు	దశరథుడు.
దశరథుని కుమారులు---	శ్రీరామ చంద్రుడు, లక్ష్మణుడు, భరతుడు,శత్రుఘ్నుడు
శ్రీరామ చంద్రుని కుమారులు---	లవకుశులు
లక్ష్మణుని కుమారులు---	అంగదుడు, చంద్రకేతు
భరతుని కుమారులు ----	దక్షుడు,పుష్కలుడు
శత్రుఘ్నుని కుమారులు---	సుబాహుడు,శ్రుతసేనుడు.

కశ్యప ప్రజాపతి కుమారుడు సూర్యుని నుండి పుట్టిన వంశం కాబట్టి సూర్యవంశము అని పేరు వచ్చింది. సూర్యవంశములో మనకు తెలిసినంతవరకూ త్రేతాయుగంలో శ్రీరామ చంద్రుడు, అతని తమ్ములు,వారి కుమారులు. తరువాత ద్వాపర యుగం ప్రవేశించింది. అందులో ముఖ్యమైన వారు పాండవులు, కౌరవులు, శ్రీకృష్ణుడు. వారు

చంద్రవంశపు రాజులు. కాబట్టి మనం చంద్ర వంశపు రాజులలో ముఖ్యుల గురించి తెలుసుకుందాము.

చంద్రవంశము.

శ్రీమహా విష్ణువు

ఆయన నాభిలో నుండి పుట్టిన వాడు బ్రహ్మ

బ్రహ్మ కుమారుడు అత్రి మహా ముని

అత్రి మహా ముని క్రీగంటి చూపుల నుండి పుట్టినవాడు చంద్రుడు

చంద్రునికి, తారకు పుట్టిన వాడు బుధుడు.

బుధునికి, ఇళా కన్యకు పుట్టిన వాడు పురూరవచక్రవర్తి.

పురూరవునికి ఊర్వశికి పుట్టిన వాడు ఆయువు.

అయువు కుమారుడు నహుషుడు.

నహుషుని కుమారుడు యయాతి.

నహుషుని 10వ తరం వాడు గాధి.

గాధి కుమారుడు విశ్వామిత్రుడు.

యయాతి--దేవయాని

యదువు, తుర్వసుడు

(యదువంశము)

యయాతి-శర్మిష్ట

ద్రుహ్యుడు,అనువు,పూరుడు.

పూరునికి 14వ తరం వాడు దుష్యంతుడు. ఇతని భార్య శకుంతల

శకుంతలా దుష్యంతుల

కుమారుడు భరతుడు.

భరతుని 5వ తరం వాడు

రంతి దేవుడు.

భరతుని మనుమడు

బృహక్షత్రుడు.

బృహక్షత్రుని మనుమడు హస్తి

(ఇతను నిర్మించినదే

హస్తినాపురము.)

హస్తి కుమారుడు అజామీఢుడు

అజామీఢుని మనుమడు

సంవరణుడు

సంవరణుని కుమారుడు

కురువు (ఇతని పేరుమీదనే

కురు వంశము, కురుక్షేత్రము

వెలసింది)

కురువు 13వ తరం వాడు

శంతనుడు.

శంతనుని కుమారుడు

దేవవ్రతుడు (భీష్ముడు).

శంతనుడు,సత్యవతికుమారులు

చిత్రాంగదుడు,విచిత్రవీర్యుడు

విచిత్రవీర్యుని కి అంబిక ద్వారా

ధృతరాష్ట్రుడు, అంబాలిక ద్వారా

పాండురాజు జన్మించారు.

ధృతరాష్ట్రునికి సుయోధనుడు

మొదలగు నూర్గురు

కుమారులు,దుస్సల కుమార్తె

పాండురాజుకు

ధర్మరాజు,భీముడు,

అర్జునుడు,నకులుడు,

సహదేవుడు అను ఐదుగురు

కుమారులు.

అర్జునుని కుమారుడు

అభిమన్యుడు.

అభిమన్యుని కుమారుడు

పరీక్షిత్తు మహారాజు

పరీక్షత్తుమహారాజు కుమారుడు

జనమేజయ మహారాజు.

మహాభారత శ్రోత.

(యదు వంశ చరిత్ర)

యయాతి, దేవయాని పెద్ద కుమారుడు యదువు.

యదువుకు 10 వ తరం వాడు కృతవీర్యుడు

కృతవీర్యుని కుమారుడు కార్తవీర్యార్జునుడు

యదువుకు 34వ తరం వాడు సాత్వతుడు

సాత్వతుని 12వ తరం వాడు శూరసేనుడు

యదువునకు 44వ తరం వాడు ఆహుకుడు

ఆహుకుని కుమారులు దేవకుడు, ఉగ్రసేనుడు

శూరసేనుడికి 10మంది కొడుకులు, ఐదుగురు
కుమార్తెలు. అందులో వసుదేవుడుపెద్దవాడు.

శూరసేనుడి కి పెద్ద కుమారుడు
వసుదేవుడు, ఐదుగురుకుమార్తెలు
(1)పృధ (కుంతీదేవి)
(భర్త పాండురాజు-
వీరి కుమారులు పాండవులు)
(2)శృతదేవ
(భర్త వృద్ధ శర్మ-వీరి కుమారుడు దంతవక్త్రుడు)
(3)శృతకీర్తి
(భర్త ధృష్టకేతువు వీరి కుమారులు ప్రతర్ధనుడు మొదలగువారు)
(4)శ్రుతశ్రవస
(భర్త దమఘోషుడు--వీరి కొడుకు శిశుపాలుడు)
(5)రాజాధి దేవి
(భర్త జయసేనుడు. వీరి కుమారులు విందానువిందులు).

దేవకుని కుమార్తె దేవకి. (భర్త వసుదేవుడు)
వీరి కుమారుడు శ్రీకృష్ణుడు, కుమార్తె సుబధ్ర
వసుదేవుని రెండవ భార్య రోహిణి.
వీరి కుమారులు బలరాముడు,గదుడు,
సారణుడు.
ఉగ్రసేనుడి కుమారుడు కంసుడు.(ఇంకా
9 మంది)

వీరందరు కూడా చంద్ర వంశపు వారే. కాని యదువు పేరుమీద
యదువంశీయులుగా, యాదవులుగాప్రసిద్ధి గాంచారు.

శూరసేనుని కుమారుడు వసుదేవుడు, కుమార్తె పృధ.తన కుమార్తె
పృధను తనమిత్రుడు కుంతి భోజునకు పెంపకం ఇచ్చాడు శూరసేనుడు.

అందువల్ల ఆమెకు కుంతి అనిపేరు వచ్చింది. కృష్ణుడి తండ్రి వసుదేవునకు పృధ (కుంతీదేవి) చెల్లెలు కాబట్టి, కుంతీదేవి శ్రీ కృష్ణునికి మేనత్త అయింది. అందుకని కుంతీదేవిని కృష్ణుడు అత్తా అని పిలుస్తాడు. పాండవులు కృష్ణుని బావా అని పిలుస్తారు. అలాగే కుంతీ దేవి చెల్లెలు శృతశ్రవస కుమారుడు శిశుపాలుడు. శ్రీకృష్ణునికి మేనత్త కుమారుడు శిశుపాలుడు.

చంద్ర వంశములో ఆఖరి వాడైన జనమేజయునికి వైశంపాయనుడు మహాభారత కధను వినిపించాడు.

ఇది సూర్య వంశపు రాజులు, చంద్రవంశపు రాజుల వంశవృక్షము.